

NISKE CIJENE ENERGIJE ILI 'AMERIČKI SAN' U STVARNOSTI

Odavno je poznata činjenica da uspjeh cijelog gospodarstva SAD-a počiva na razmjerno niskim cijenama energije i energenata. No, kolike su one zapravo?

Energetika je osnova američkog gospodarstva, a time i ključan čimbenik cjelokupne unutarnje i vanjske politike SAD-a. Upravo stoga je osiguravanje pouzdane opskrbe energijom po prihvatljivim cijenama za sve građane i industriju glavni zadatak svakoga američkog predsjednika i vlade. Isto tako, zato se i ne treba mnogo čuditi zašto se u vezi s bilo kakvim međunarodnim ili regionalnim sporovima ili sukobima koji bi imali ikakve veze s istraživanjima i proizvodnjom energenata i energije u pozadini mogu primijetiti američki interesi.

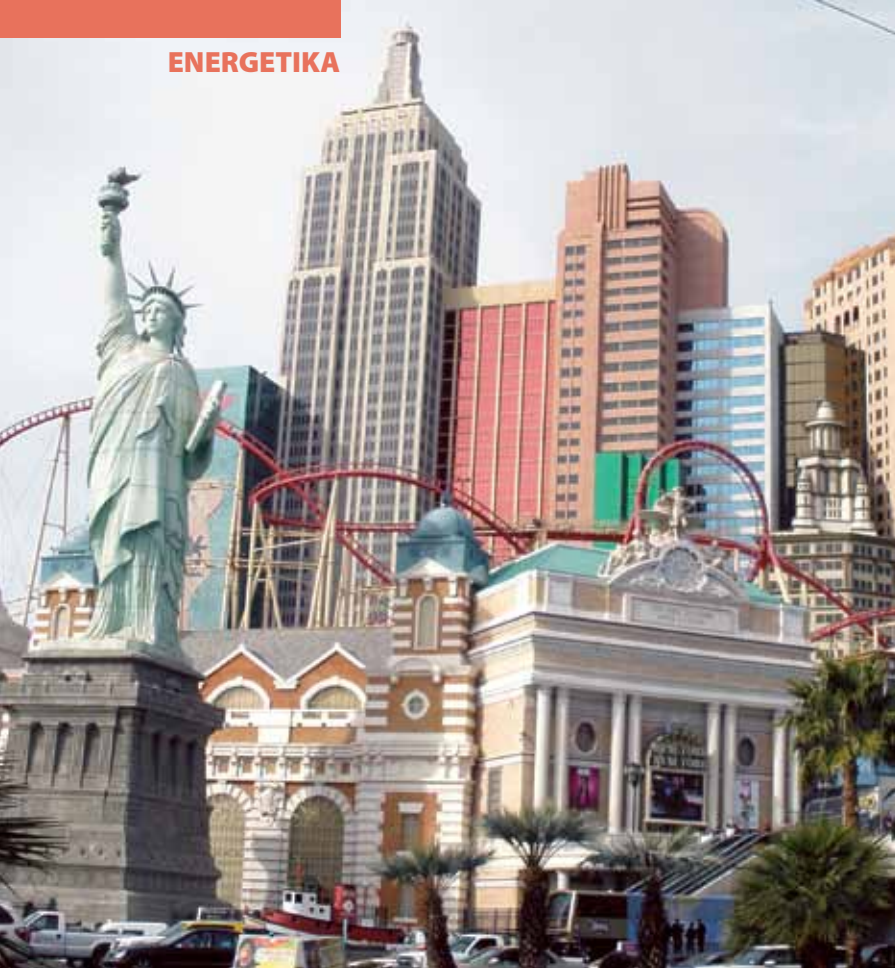
Naime, cijelo američko gospodarstvo, ali i standard američkih građana počivaju na jednostavnoj činjenici, a to je da cijene energije i energenata moraju biti niske. To je ujedno i osnovna razlika SAD-a i europskih zemalja, gdje su cijene energenata redovito opterećene raznim porezima, trošarinama i sličnim davanjima. Uz to, u mnogim europskim zemljama na cijenu plina

(pa i struje, električne i toplinske energije i sl) velik utjecaj i dalje imaju ostaci nekadašnjih monopola (što se najbolje može vidjeti na primjeru Hrvatske), koliko god se u posljednje vrijeme to nastoji spriječiti i/ili smanjiti.

Kada je riječ o cijeni pojedinih energenata, valja odmah istaknuti da je glavni energent, prirodni plin za krajnje korisnike na američkom tržištu vrlo jeftin, što ulaganja u projekte energetske učinkovitosti čini gotovo nepotrebnima (barem s gledišta snižavanja troškova, no ostaje zaštita okoliša, koja u SAD-u ipak nije toliko bitan čimbenik kao u Europi).

Zanimljivo je pri tome da su glavni razlog za niske cijene plina (a posljedično toga i električne energije) očekivanja stručnjaka, politike i javnosti da će domaće rezerve plina, posebice ako se u obzir uzmu plinski škrljci, biti dostatne za pokrivanje potreba u sljedećih 140 godina!

Tablica 1
Cijene osnovnih energenata
u SAD-u u 2011. godini,
prema podacima Uprave za
informiranje o energetici (EIA) ...

energenti	područje primjene		
	kućanstva	poslovne zgrade	industrija
	cijene, USD/(kW h)		
prirodni plin	0,04	0,03	0,02
ukapljeni naftni plin	0,1	0,08	0,09
loživo ulje	0,09	0,09	0,09
električna energija	0,11	0,1	0,06

Tablica 2
... i za usporedbu, cijene
tih energenata za
kućanstva u Hrvatskoj,
potkraj 2012. godine

energenti	cijene, USD/(kW h)
prirodni plin	0,07
ukapljeni naftni plin	0,13
loživo ulje	0,12
električna energija	0,14

Isto tako, cijena biomase je također niska, iako lanac opskrbe na razini cijele zemlje uopće nije razvijen. Naime, primjena biomase značajno se razlikuje od države do države, odnosno od jednog do drugog dijela SAD-a. Tako u dijelovima SAD-a koji su prekriveni šumama kao što su sjeverozapadne države (Washington, Oregon, Idaho, Montana itd) i na Srednjem Zapadu gdje je poljoprivreda glavna gospodarska grana postoji obilje šumske i poljoprivredne biomase pa se ne treba mnogo čuditi zašto su cijene povoljnije. S druge strane, u nekim savezним državama se biomasa uopće ne smatra ni značajnim ni održivim energentom, već se strahuje od toga

da bi njezina cijena mogla porasti ako bi se svi odlučili za njeznu primjenu u sustavima grijanja i pripreme potrošne tople vode, a posebice u termoelektranama. Za razliku od toga, u državama u kojima opskrba prirodnim plinom nije razvijena, biomasa postaje sve važniji energent, posebice kada se u obzir uzmu i ekološki zahtjevi, odnosno smanjenje emisije ugljičnog dioksida. Ipak, procjenjuje se da udio biomase u pokrivanju potreba za električnom i toplinskom energijom na svim razinama (od kućanstava do elektrana i toplana) nikada neće dosegnuti udjele koje ona danas ima u europskim zemljama.

Kako su i cijene osnovnih energenata: prirodnog plina, loživog ulja, biomase, ali i električne energije, u SAD-u niske, tako su niske i cijene toplinske energije iz toplinarskih sustava. Ipak, valja napomenuti da u SAD-u ne postoje toplinarski sustavi u naseljima, već samo u raznim sveučilišnim, bolničkim ili vojnim kompleksima. No, za razliku od toga sustavi daljinskog hlađenja u središtima gradova postaju sve popularniji i njihov rashladni učin već je dosegno 14% iznosa toplinskog učina američkih toplinarskih sustava.

U svakom slučaju, ni američki građani ni industrija ne moraju strahovati od porasta cijena energije kao što je to danas slučaj u većini europskih zemalja. Naime, za razliku od Europe, u SAD-u se većina potreba za energijom može pokriti iz domaćih izvora, a na kraju krajeva, čak i ako oni jednoga dana postanu nedostatni, za nove izvore pobrinut će se goleme korporacije. Naravno, pri tome će se također uvijek moći računati na one koji se 'još od dvora Montezume i obala Tripolija za svoju zemlju bore u zraku, na kopnu i morima'. ■

